

Naalakkersuisut Ilulissani GUX-imik tassungalu atatillugu ilinniartut inaannik kingusinnerpaamik ukioq 2027 naatinnagu pilersitsinissaannut peqquneqarnissaannik Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut.

Inatsisartunut ilaasortap Jens NapātôK', Naleraq saqqummiussaa

pillugu

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerneqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Heilmann Efraimsen, Inuit Ataqtigiit, siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Isak Johannessen, Naleraq siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Margrethe Thårup Andersen, Demokratiit

Inatsisartunut ilaasortaq Pipaluk Olsen, Demokratiit

Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu C. Jeremiassen, Atassut

UKA 2025 ulloq 7. oktober siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Naalakkersuisut Ilulissani ilinniarnertuunngorniarfimmik (naalisillugu GUX-imik) tassungalu atatillugu ilinniartut inaannik kingusinnerpaamik ukioq 2027 naatinnagu pilersitsinissaannut peqquneqarnissaat siunnersuummi siunertaavoq. Ilinniarnertuunngorniarfimmik namminersortumik pilersitsinissaq imaluunniit Aasianni ilinniarnertuunngorniarfimmik immikkoortortaqarfeqalernissaa siunnersuutigineqarpoq.

Tamatuma ilutigisaanik nunatsinni pitsaanusumik nunap immikkoortuini ilinniarnertuunngorniarfimmik agguaanissaq siunnersuummi siunertarineqarpoq, kiisalu qulakkeerniarneqarluni inuusuttut amerlanerusut ilinniagaqalernissaat. Taamatullu Aasianni Nuummilu ilinniartut inaannik peqassutsimut artukkiinatillu unammilligassaqarnerulersinneqannginnissaannut iluaqutaassasoq siunnersuuteqartup ilisimatitsissutigaa.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siullermeerinninnermi ilinniartitaanermut tunngasut annertuumik eqqartorneqarput, ilaatigut inuusuttut susaqanngitsut pillugit aaqqiissutissamik nassaartariaqarneq pillugu. Ilutigisaanillu ilinniarfinnik ingammik aalisarnermut takornarialerinemullu tunngasunik pisariaqartitsineq ersarissarneqarpoq, ilinniarfinnillu inerisaaqqinnissaq nalinginnaasumik soqutigineqarluni. Ilanngullugu naqissuserneqarpoq Kalaallit Nunaata avannaani ilinniarfimmik Aasianni ilinniarnertuunngorniarfimmut akornutaasussaannngitsumik pisariaqartitsisoqartoq.

Siullermeerinninnermi Naalakkersuisut imaattumik allannguutissatut siunnersuuteqarput:

"Inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarfimmik, aamma inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarnertuunngorniarfimmik, ilinniartunut inissiartalimmik, ataqatigiissitsilluni piginnaangorsaaneramik ilinniaqqittarnissamillu periarfissaasinnaasumik pikkorissaaqqinnermik Ilulissani neqeroorutaasussanik pilersitsisinnaanermik periarfissat pillugit Naalakkersuisut misissueqqullugit Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Misissuineq aningaasalersuisinnaanermut periarfissanik allaanerusumillu ilinniartunut inissanik periarfissaasinnaasoqarneranik qulaajaanermik imaqassaaq."

Siullermeerinninnermi Naleraq imaattumik allannguutissatut siunnersuuteqarput:

"Inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarfimmik, aamma inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarnertuunngorniarfimmik, ilinniartunut inissiartalimmik, ataqatigiissitsilluni piginnaangorsaaneramik ilinniaqqittarnissamillu periarfissaasinnaasumik pikkorissaaqqinnermik Ilulissani neqeroorutaasussanik pilersitsisinnaanermik sanaartornissamat pilersaarusiornissaannut ("projektering") Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Sanaartornissamat pilersaarusiornissaq ("projektering") aningaasalersuisinnaanermut periarfissanik allaanerusumillu ilinniartunut inissanik periarfissaasinnaasoqarneranik qulaajaanermik imaqassaaq."

Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat Inatsisartuni amerlanerussuteqartunit taparserneqarpoq siunnersuullu ataatsimiititaliamut suliassanngorlugu ingerlateqqillugu.

Naalakkersuisunut allakkatigut apeqqutit

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninneranut atugassanik Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq apeqqutinut assigiinngitsunut akissuteqaqqullugu ataatsimiititaliamit qinnuteqarfingineqarnikuuvoq. Ataatsimiititaliamit apeqqutit aammalu Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut

Ilageeqarnermullu Naalakkersuisup akissutaasa assilineri isumaliutissiisummut matumunnga ilanngussatut kakkiunneqarput.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Aningaasatigut kingunerisassai annertussasut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Aaqqiissutissaq sorleq toqqarneqassanersoq apeqqutaalluni 270 kr. aamma 800 mio. kr. akornanni akeqarsinnaasoq Naalakkersuisut § 37 naapertorlugu apeqquteqaammut (nr. 070/2025 Ilulissani GUX-imik pilersitsinissaq pillugu) akissutaani taakkartorneqarsimasoq siunnersuuteqartup allassimagaa ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Taamatuttaaq Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuut aqputigalugu Ilulissani inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarfimmik aamma inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarnertuunngorniarfimmik ilinniartunut inissiartalimmik pilersitsinissamut aningaasaliinissamut periarfissanik misissuiniartut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Ilutigisaanik maluginiarneqarpoq Naleraq allannguutissatut siunnersuut aqputigalugu kissaateqartut Ilulissani inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarfimmik, aamma inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarnertuunngorniarfimmik, ilinniartunut inissiartalimmik, ataqatigiissitsilluni neqeroorutaasussanik pilersitsinnaanermik sanaartornissamut Naalakkersuisut pilersaarusiussasut aningaasalersuisinnaanermullu periarfissanik misissuissasut.

Ataatsimiititaliap siunnersuummut oqaaseqaatissai

Immikkoortup matumani pineqartup suliarineqarnerani inuusuttut susaqanngitsut pillugit aaqqiissutissamik nassaartoqarnissaa soqutigineqartorujussuusoq ilinniarfinnullu inerisaasoqaqqinnissaanut piunassuseqarluortoqartoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Taamatuttaaq ataatsimiititaliami maluginiarneqarpoq UKA 2021/72 innersuussutigineqartoq, tassani Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, Ilulissani GUX-imik pilersitsisoqarnissaanut Naalakkersuisut suliaqaqqullugit peqquneqassasut, siusinnerusukkut suliarineqarnikuusoq itigartitsissutigineqarlunili.

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut allakkatigut apeqquteqaatai

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisunut allakkatigut apeqquteqarnikuuvoq ukua ilumut pisariaqartinneqarnersut nalilersornissaannut tunngavissaqarniarlutik:

1. Ilulissani ilinniarnertuunngorniarfimmik nutaamik ilinniartunut inissiartalimmik pilersitsisoqarnissaa,
2. Ilulissani inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarfimmik, aamma

inuussutissarsiutitut sammiveqartumik ilinniarnertuunngorniarfimmik, ilinniartunut inissiartalmik, ataqatigiissunik pilersitsisoqarnissaa, aamma

3. Ilulissani pikkorissaasarnermut neqeroorutit annertusineqarnissaat.

Naalakkersuisut akissuteqaataannut tunngatillugu ataatsimiititaliamit aallaqqaammut pingaarnertullu maluginiarneqartoq tassaavoq, Naalakkersuisut akissutaareernikuusut annertunersai uteqqiinnarsimagaat akissuteqaatit siuliinut innersuussuteqarnatik. Taanna pisariaqanngitsumik paatsuunganermik pilersitsivoq akissuteqaatinillu misissuinissaq pisariunerulersillugu. Taamaattumik – qulaani allassimasut immikkoortut pingasut akineqarsimaneritut tunngatillugu – ukua ataatsimiititaliamit ersarissaavigineqassapput.

1. Ilulissani ilinniarnertuunngorniarfimmik nutaamik ilinniartunut inissiartalmik pilersitsisoqarnissaanut apeqqummut tunngatillugu

Ilulissani ilinniarnertuunngorniarfimmik ilinniartunut inissiartalmik pilersitsisoqarnissaanut pisariaqartitsineritut uppersaammik takussutissaqanngitsoq pillugu Naalakkersuisut naliliisimanerat ataatsimiititaliamit ilalernerqarsinnaavoq. Ilinniarnertuunngorniarfimmik nutaamik pilersitsinissami sanaartornermi ingerlatsinermilu aningaasartuutaasussat katinnerisa qaffasinnissaat naatsorsuutigineqarsinnaasoq aammalu atuisut amerlassusiisa killeqarneri ikiliartornerilu eqqarsaatigissagaanni naapertuutinngitsut ataatsimiititaliamit maluginiagassatut pingaartinneqarput. Tamatuma saniatigut ilinniarnertuunngorniarfimmik pilersitsineq angallanneq, ilinniartut inissaat imaluunniit ilinniartitsisussaqarniarneq eqqarsaatigalugit ingerlatsinikkut sipaaruteqarfiunissaa naatsorsuutigineqassanngitsoq Naalakkersuisut ilisimatitsissutigaa. Akerlianilli Naalakkersuisunit nalilerneqarpoq Ilulissani ilinniarnertuunngorniarfimmik nutaamik pilersitsisoqassappat GUX Aasianni ilinnialertartut ima ikilitigissasut ilinniarnertuunngorniarfiup ingerlaannarnissaanut aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu imminut illersorsinnaajunnaassasoq.

Tamatuma saniatigut ataatsimiititaliamit aamma maluginiarneqarpoq Naalakkersuisut ilisimatitsissutigigaat illoqarfinni ilinniarnertuunngorniarfiusuni (Nuuk minillugu) ilinniartut inissiaanni inoqanngitsut amerlasut. Taamatuttaaq oqaatigineqarpoq Aasianni aamma Sisimiuni inuit ilinniartitsiffiusartut, ilinniartunut inissiat ilinniartitsisussaqarniarnikkullu nukissat tamakkiisumik atorneqanngitsut. Ataatsimiititaliamit ilanngullugu maluginiarneqarpoq ullumikkut nunatsinni piffinni assigiinngitsuni agguataarsimasunik ilinniarnertuunngorniarfimmik sisamanik peqareersoq. Taakkua saniatigut Nunat Avannarliit akornanni Ilinniarnertuunngorniarfimmik periarfissaavoq, taanna danskit Meeqqanut Atuartitsinerimullu ministerieqarfiata ataani misiliutitut aqqissuussaalluni.

Qulaani allassimasut tunngavigalugit Ilulissani ilinniarnertuunngorniarfimmik ilinniartunut inissiartalmik pilersitsisoqarnissaa pisariaqartutut ataatsimiititaliamit isigineqanngilaq.

2. *Ilulissani inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarfimmik, aamma inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarnertuunngorniarfimmik, ilinniartunut inissiartallimmik, ataqatigiissunik pilersitsisoqarnissaanut, aamma 3. Ilulissani pikkorissaasarnermut neqeroorutit annertusineqarnissaanut apeqqummut tunngatillugu*

Mittarfiup nutaap ammarneqarnissaanut atatillugu Avannaata Kommuniani ilinniartitaanikkut, ilinniaqqinnikkut piginnaangorsarnermillu ilinniaqqittarnikkut periarfissat annertuumik pisariaqartinneqalernissaat Naalakkersuisut naatsorsuutigigaat ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Ilutigisaanik Avannaata Kommuniani inuusuttut susaqanngitsut kiisalu inuusuttut ilinniarsiini assigiinngitsuni taamaatiinnartartut kisitsisinngorlugit nuna tamakkerlugu agguaqatigiissinnerini qaffasinnerusoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Taamatuttaaq maluginiarneqarpoq Ilulissani ilinniarfittut pilersikkusunneqartup siunertaa tassaasoq ilinniaqqinnissamat, ilaatigullu ilinniarsiit inuussutissarsiornikkut piginnaanernik pissarsiffiusussat aamma ingerlaqqiffiusumik ilinniarsiit eqqarsaatigalugit, tunngavissiiisussanik piginnaanernik pigisaqalernissaq.

Nunatsinni ilinniarsiinnik pisariaqartitsinnermut apeqqummut tunngatillugu ataatsimiititaliamit naqissuserneqassaaq – naak Ilulissani Avannaatalu Kommuniani sumiiffinni ilinniarnissamat pikkorissaasarnissamullu pisariaqartitsisoqarneranik Naalakkersuisut uppersaagaluartut – Inatsisartuni ataatsimiititaliamiluunniit piffissami matumani ukua pillugit ataatsimoorussamik nunalu tamakkerlugu paasissutissanik peqartoqanngitsoq:

- massakkut siunissamilu suliffiit inuttassaqanngitsut
- inuussutissarsiorsiffiit ilinniarsiillu imminnut ataqatigiinnerat
- ilinniarsiit pioreersut suliffeqarfiit piginnaasatigut pisariaqartitaannut naammassinninngitsut qanoq amerlatiginersut
- ataatsimoorussamik siunissarlu eqqarsaatigalugu ilinniakkanut aalajangersimasunut pisariaqartitsinerit

Ilinniakkat sorliit pingaarnersiorlugit salliunneqartariaqarnersut kingulliuuttariaqarnersulluunniit taamatut ataqatigiissakkamik ilisimatusarnikkullu ilisimasanik amigaateqarneq pequtugalugu suliffeqarfinni massakkut siunissamilu ilinniarsimassutsikkut pisariaqartinneqartut eqqarsaatigalugit nalilersoruminaappoq. Assersuutigalugu piorsarsimassutsikkut oqaluttuarisaanernik ilisimatuunik, ilinniartitsisunik, inatsilerituunik, nujalerisunik, pisiniarsiimmuni il.il. ullumikkut imaluunniit assersuutigalugu 2030-mi qassinik amigaateqarnersugut nalilersussagaanni paasissutissat tunngavissatut atornerqarsinnaasut naammattut pigineqanngillat. Taamaattumik tunngaviusumik ilinniarsiissatut pilersikkusunneqartoq inuiaqatigiinni aningaasaqarneq eqqarsaatigalugu naapertuilluarnerussanersoq isumaliortaatsimulluunniit naleqqunnersoq nalilersussallugu ajornakusoorpoq.

Ilinniartitaanermi piginnaasatigut ineriartortitsineq aamma ilusilersukkamik aningaasaliisarnerit, nunami piffiit ataasiakkaat kisiisa pinnagit nunali tamakkerlugu piginnaasanik pisariaqartitsinernik takutitsisumik, pitsaassutsimut annertussutsimullu pisariaqartitanik misissuinerit tunngavigalugit suliarineqartassasut ataatsimiititaliamit nalilerneqarpoq. Taamaattumik pingaaruteqarpoq ilinniartitaaneq pillugu politikikkut aalajangiisarnerit nunatta ilinniartitaanikkut aaqqissuussaananut ataqatigiissumik pisariaqartitanillu naapertuisumik suliaqarniarnermi ilisimatuussutsikkut tunngavilersuutit malillugit suliarineqartarnissaat.

Taamaattumik ataatsimiititaliamit naapertuilluarnerpaatut isigineqarpoq immikkut ilisimasalinnik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik eqimattaliortoqassappat, tassani siunertarineqassalluni nuna tamakkerlugu ataatsimoorussamik misissueqqissaanermik suliaqartoqarnissaa, taakkua ilaatigut ilisimasanik nutaanik innersuussutinillu saqqummiussissallutik. Ilinniarfimmik nutaamik pisariaqartitsisoqarnera uppersarneqarsinnaanersoq pillugu erseqqissumik qulaajarsimanissaa aalajangiisuussasoq ataatsimiititaliamit nalilerneqarpoq.

Aammattaaq

Aalisarnerup takornarialerinerullu iluani ilinniarfimmik pisariaqartitsineq pillugu Inatsisartut ataatsimiittarfianni eqqartuisarnernut atatillugu ataatsimiititaliamit maluginiarneqassaaq, Inuili, Imarsiornermik Ilinniarfik aamma Danmarks Tekniske Universitet (DTU) aalisarnermut tunngasunik ilinniakkanik neqerooruteqartartut. Tamatuma saniatigut Campus Kujalleq takornarialerinerimut tunngasunik ilinniakkanik neqerooruteqartarpoq.

Inuussutissarsiutinut ilinniarfeqarneq pillugu oqallinnerup nalaani nalorninernut imaluunniit ilisimasat assigiinngisitaarnerinut peqquataasinnaasoq tassaavoq qitiusumik ilinniarfinni pikkorissarfissanut ilinniarfissanullu paasissutissat pisortatigoortumik Inatsisartuniluunniit naammattumik tigoraaannangortinneqartannginneri. Taamaattumik naleqqunnerussagalarpoq qitiusumik ilinniarfinni ilinniarfissat pikkorissarfissallu pillugit ukiumut nalunaarutit pisortatigoortumik saqqummiunneqartalerualarpata, ingammik Inuutissarsiutinik ilinniartitsinerit aamma inuutissarsiutinik ilinniartitsinerup iluani pikkorissaasarnertit pillugit Inatsisartut inatsisaat ungasinngitsumi atuutilersoq eqqarsaatigalugu. Ilinniarfiit pikkorissaanerillu ingerlanneqarnerat pillugu pisortatigoortumik saqqummiussisalerneq ilutigisaanik soqutiginninnermut ilisimasanullu nukittorsaataassaaq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

- Ataatsimiititaliami amerlanerussutillit, Demokraatineersut, Inuit Ataqatigiinneersut aamma Atassummeersut, allannguutissatut siunnersuut tullituttoq akuerisassanngorlugu inassuteqaatigaat:

”Inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarfiutigaluni inuussutissarsiutinut sammiveqartumik ilinniarnertuunngorniarfimmik Ilulissani neqeroorutaasussanik pilersitsisoqarnissaanut pisariaqartitat pillugit misissuisussanik immikkut ilisimasalinnik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik suleqatigiissitamik pilersitsinissaannut Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartunut aalajangiiffigisassatut siunnersuut. Immikkut ilisimasalinnik suleqatigiissitaq, ilaatigut ilinniartunut inissianut aningaasalersuisinnaanermullu periarfissanut tunggasunik, kaammattuuteqassaaq.”

Tamatuma saniatigut qitiusumik ilinniarfinni ilinniarfiit pikkorissarfiillu pillugit ukiumut nalunaarutit ukiut tamaasa pisortatigoortumik saqqummiunneqartalernissaat ataatsimiititaliami amerlanerussutillit, Demokraatineersut, Inuit Ataqatigiinneersut aamma Atassummeersut, isumaqatigiittup Naalackersuisunut kaammattuutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasunut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Nivi Heilmann Efraimsen
Siulittaasoq

Isak Johannessen
Siulittaasup tullia

Margrethe Thårup Andersen

Pipaluk Olsen

Aqqalu C. Jerimiassen

Ilanngussanut takussutissaq:

Ilanngussaq 1: UKA2025/75 pillugu ataatsimiititaliap allakkatigut apeqquteqaataanut Naalackersuisunit akissutit.

Ilanngussaq 2: UKA2025/75 pillugu ataatsimiititaliap malitseqartitsilluni allakkatigut apeqquteqaataanut Naalackersuisunit akissutit.